

Mr. sc. Ante Vuković

STEČAJNI PLAN KAO TREĆI MODEL ZA ŠPORTSKE KLUBOVE

UDK: 796:347.736

Stručni rad

Primljeno: 1.02.2010.

Stečaj ne mora značiti i likvidaciju športskog kluba nego može biti novi početak putem stečajnog plana (sanacijski plan). Stečajni zakon ne postavlja ograničenja kako će se stečajni dužnik i stečajni vjerovnici dogovoriti o nastavku obavljanja djelatnosti. Zloupotreba prava je zabranjena. Korisno je navesti i da zastupnici po zakonu dužnika (do otvaranja stečaja) mogu trgovačkom sudu zajedno s prijedlogom za stečaj podnijeti i stečajni plan. Otvaranjem stečaja pravo na podnošenje plana ima isključivo stečajni upravitelj.

ključne riječi: *stečaj, sportski klubovi, novi model*

1. UVODNE NAPOMENE

Dana 28. lipnja 2006. u „Narodnim novinama“ br. 71. objavljen je Zakon o športu (dalje: ZŠ ili Zakon o športu)¹, a kojega je donio Hrvatski sabor na sjednici 9. lipnja 2006. godine. Stupanjem na snagu 6. srpnja 2006. prestao je važiti Zakon o športu iz 1997..²

Za zakonodavca su „športske djelatnosti utvrđene ovim Zakonom djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku“³, odnosno športskim djelatnostima dato je posebno značenje proglašavajući ih osobito bitnim za cijelu zajednicu. Novost je i da se pojavljuje športsko dioničko društvo (dalje: š. d. d.) registrirano za obavljanje športskih djelatnosti za sudjelovanje u športskim natjecanjima⁴ a može nastati osnivanjem *ab initio* te dobrovoljnim, odnosno, obveznim preoblikovanjem športskog kluba – udruge za natjecanje u š. d. d. Model prema kojem je oblikovan postupak preoblikovanja u Hrvatskoj pronađen je u Španjolskoj.⁵

Kakvi su učinci zakona u četiri (4) godine od donošenja? On razumljivo nije čarobni štapić kojim će se suštinski riješiti svi nagomilani problemi u športu pa je stoga i posve logično da se u ovako teškim vremenima osim obveznog preoblikovanja športskog kluba-udruge za natjecanje u š. d. d. u slučaju Hajduka

¹ Vidi i Uredbu o dopuni Zakona o športu, Narodne novine br. 150/08..

² Narodne novine br. 111/97, 13/98 i 24/01..

³ Čl. 1. st. 4. ZŠ.

⁴ Čl. 15. ZŠ.

⁵ V. Nacrt Prijedloga Zakona o športu sačinjen od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa iz siječnja 2006. g. str. 5..

iz Splita više ništa bitno i nije dogodilo. Velika većina profesionalnih klubova iz nogometa, košarke i rukometa, a koji se moraju preoblikovati⁶ još se uvijek nije preoblikovala, nego i nadalje posluje u poteškoćama kao i prije bez obzira što se može vrlo argumentirano tvrditi da je Zakon o športu klubovima propisao tj. dodijelio sljedeće neopravdane privilegije:

1. Najveća povlastica je eksplicitno odstupanje pojedinih odredbi ovoga zakona od općih pravila stečajnog prava jer omogućuju športskim klubovima izuzetan položaj u odnosu na sve druge pravne i fizičke osobe na koje se primjenjuju propisi Stečajnog zakona (dalje: SZ).⁷ Naime, športski klubovi – udruge za natjecanje (iz nogometa, košarke i rukometa) za koje je sasvim evidentno da godinama ispunjavaju sve uvjete za stečaj⁸ dobivaju još jednu šansu od zakonodavca jer se mogu najprije pokušati preoblikovati u š. d. d., a ako ne uspiju u preoblikovanju tek tada kao *ultima ratio* otići u stečaj. Zakon o športu u tom dijelu je *lex specialis* u odnosu na Stečajni zakon;

2. Dodatan povlašten položaj je i odgoda naplate tražbina RH i pravnih osoba u pretežitom državnom vlasništvu ili u kojima država ima većinski udjel, odnosno paket dionica za klubove za koje nije utvrđen profesionalni status na rok do pet godina (gube ga u slučaju promjene statusa)⁹;

3. Vrlo velika potraživanja RH od klubova za neplaćene obveze prema državnom proračunu većim su dijelom otišla u zastaru pa će se gubitak morati socijalizirati, a račun će platiti svi porezni obveznici¹⁰;

4. Povlasticom bi se mogla nazvati i mogućnost da RH, kao i pravne osobe u kojima ima većinski udio ili većinsko pravo glasa svoje tražbine prema klubovima mogu prenijeti na jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište kluba na temelju posebnog ugovora o prijenosu¹¹;

5. Napokon, zakon je omogućio da jedinice lokalne samouprave ugovorom na dulji rok (bez naknade!) daju klubovima preoblikovanim sada u š.d. d. pravo korištenja športskih objekata, a čiji su oni vlasnici.¹²

Je li na jednak način mogao biti donešen, na primjer i poseban zakon o

⁶ Čl. 41. ZŠ.

⁷ Čl. 3. Stečajnog zakona (Narodne novine, br: 44/96, 29/99, 129/00, 123/03 i 82/06- dalje: Stečajni zakon ili SZ).

⁸ Čl. 4. SZ.

⁹ Opširnije u čl. 94. ZŠ.

¹⁰ Tako je u slučaju HNK Hajduk utvrđeno da je s danom 01. 01. 2008. nastupila zastara na naplatu poreznog duga u iznosu od čak **131.098.717,10** kuna. (V. Javni poziv za upis i uplatu dionica HNK Hajduk š.d.d. (Prospekt) od 06.08.2008.- dalje: Prospekt, str. 27.).

¹¹ Čl. 42. ZŠ.

¹² Grad Split je sklopio dana 04.06.2008. godine ugovor s HNK Hajduk š. d. d. kojim mu bez naknade na rok od 30 godina daje pravo korištenja stadiona u Poljudu sa svim sadržajima za športsku i komercijalnu upotrebu. Ukupna procjenjena vrijednost ugovora je 220.735.744,07 kuna. (v. Prospekt, op. cit. str. 28.).

brodogradnji budući je i ta djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku? Čini se da potvrđan odgovor na ovo pitanje nije realno očekivati.

Osim preoblikovanja mogućí način uređenja odnosa u klubovima je stečajni postupak koji se provodi po strogo formalnoj proceduri pred trgovačkim sudom. Na žalost, u našoj se javnosti svaki stečaj percipira kao umiranje svake pravne i fizičke osobe stečajnog dužnika što apsolutno ne stoji. Zbog toga ćemo u radu prikazati rješenja koja daje naše stečajno pravo (temeljeno na modelu njemačkog i američkog insolventijskog prava) i najnovije odluke sudova RH te afirmirati stajalište prema kojem i stečajni postupak može značiti priliku za novi početak.

2. STEČAJ ILI PREOBLIKOVANJE

Nije nimalo sporno da su i prije donošenja ZŠ u velikom broju športskih klubova, organiziranih kao udruge građana¹³, postojali opći stečajni razlozi iz čl. 4. Stečajnog zakona kao posebnog zakona: a) nesposobnost za plaćanje – insolventnost ili b) prezaduženost. Slijedom toga, osobe ovlaštene za zastupanje po zakonu udruga bile su dužne podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka najkasnije u roku od dvadeset jedan dan (21) od dana nastupanja nespobnosti za plaćanje pogotovo zato jer one osobno odgovaraju vjerovnicima za štetu koju su im prouzročili propustom svoje dužnosti. No, kao inicijatori otvaranja stečaja pojavljivali su se isključivo pojedini vjerovnici koji su smatrali da je predlaganje stečajnog postupka najprobitačniji način za naplatu svojih dospjelih novčanih potraživanja. Takva aktivnost pokazala se kao vrlo praktično i ubojito sredstvo jer je dužnik dug doista tada i platio. Na kraju cjelokupnog postupka vjerovnik je povlačio svoj prijedlog za stečajem, a dužnik je i nadalje nastavljao obavljati djelatnost opterećen preostalim dugovima iz prošlosti.

Zato je Zakon o športu bio veliki predah za dužnika dok se položaj vjerovnika njime nije značajnije promijenio pa on i nadalje ima pravo podnijeti prijedlog za otvaranje stečaja bez obzira na pokrenuti postupak obveznog preoblikovanja. Naime, sud će uvijek otvoriti stečajni postupak kada utvrdi aktivnu legitimaciju predlagatelja i jedan od stečajnih razloga što znači da će na jednak način postupiti i u slučaju kada bi zastupnik po zakonu športskog kluba-udruge dužnika umjesto postupka preoblikovanja inicirao pokretanje stečaja svojim prijedlogom sukladno pravilima SZ.

Dakle, u osnovi postoje dva pristupa problemu: a) model preoblikovanja i b) model stečaja. Prvi je na podlozi posebnog športskog zakona dok je drugi na temelju općeg propisa iz stečajnog prava.

2.1. Model preoblikovanja

Nije se teško složiti sa stajalištem da je jedini način izbjegavanja stečajnog postupka provedba procesa preoblikovanja športskog kluba – udruge za

¹³ Zakon o udrugama (Narodne novine br. 88/01. i 11/02).

natjecanje u športsko dioničko društvo.¹⁴ Prema pravilima ZŠ postojanje uvjeta za pokretanje stečaja je i nužan uvjet¹⁵ za postupak obveznog preoblikovanja ako se radi o profesionalnom športskom klubu u nogometu, košarci i rukometu, a za koje je izdano rješenje o upisu u Registar profesionalnih športskih klubova.¹⁶ Ključnu ulogu u potvrdi postojanja uvjeta za otvaranje stečaja ima revizor na temelju čijeg izvješća ministar, uz prethodnu suglasnost Povjerenstva¹⁷, konačnim rješenjem (protiv kojeg se može pokrenuti upravni spor) utvrđuje da su ispunjeni uvjeti za obvezno preoblikovanje.

U slučaju uspješno provedenog postupka preoblikovanja nastaje š. d. d. kao pravni sljednik športskog kluba – udruge za natjecanje te se upisuje u sudski registar. S druge strane u registru udruga provest će se brisanje športskog kluba – udruge za natjecanje na temelju odluke nadležnog tijela.

Znači, nakon preoblikovanja športski klub nastavlja djelovati kao ista pravna osoba i ne mijenja se identitet te pravne osobe. Riječ je o istome športskom klubu koji je postojao i prije preoblikovanja samo se promijenio njegov pravni oblik¹⁸, a vjerovnici koji nisu svoje tražbine nastale prije preoblikovanja pretvorili u postupku preoblikovanja u ulogu u š. d. d. uživaju pravnu zaštitu jer mogu i nadalje, ako za to postoje zakonom utvrđeni uvjeti predložiti otvaranje stečajnog postupka zbog toga što svoje tražbine ne mogu naplatiti.¹⁹

U slučaju neuspješnog preoblikovanja ministarstvo na prijedlog Povjerenstva, po službenoj dužnosti podnosi zahtjev za pokretanje stečajnog postupka²⁰, a športski klub – udruga za natjecanje trpi posljedice sukladno pravilima nacionalnog športskog saveza. Jednako će se dogoditi i u okolnostima ako športski klub – udruga za natjecanje ne provede postupak preoblikovanja, iako se utvrdilo da to prema odredbama ZŠ mora učiniti.

Zagovornici modela preoblikovanja najčešće navode četiri razloga protivljenju drugom modelu, odnosno stečajnom postupku: 1) automatski prelazak u treći

¹⁴ Tako i IVKOŠIĆ, M: Pravni modeli provođenja postupka obveznog preoblikovanja športskog kluba – udruge u športsko dioničko društvo, Zbornik PFZ, 59, (1) 125-150 (2009.), Zagreb, str. 145..

¹⁵ Uvjete za otvaranje stečaja mogu se identificirati: a) na temelju revizije, b) na temelju dokumenata koje klub šalje Povjerenstvu za profesionalne športske klubove i c) na temelju godišnjih financijskih izvješća i godišnjeg revizorskog izvješća u roku od 30 dana od dana kada su uvjeti ostvareni.

¹⁶ Profesionalni status ima onaj športski klub koji je osnovan radi obavljanja športske djelatnosti sudjelovanja u športskim natjecanjima ako ima sklopljene ugovore o profesionalnom igranju s više od 50% registriranih sportaša u seniorskoj konkurenciji u odnosu na broj prijavljenih sportaša za natjecateljsku godinu na listi koju vodi odgovarajući nacionalni športski savez ili ako ispunjava uvjete za stjecanje profesionalnog statusa sukladno pravilima odgovarajućeg nacionalnog športskog saveza (čl. 24. ZŠ.).

¹⁷ To je stručno tijelo čije članove imenuje ministar, a osniva se radi praćenja obavljanja djelatnosti profesionalnih športskih klubova. (više o pravima i obvezama Povjerenstva v. u čl. 26. ZŠ.).

¹⁸ V. PETROVIĆ, S: Trgovačka društva u športu – športsko dioničko društvo u: (UVOD U) ŠPORTSKO PRAVO, (gl. urednik:KAČER, H.), Inženjerski biro d.d., Zagreb, siječanj 2009., str. 101..

¹⁹ Ibidem, str. 101..

²⁰ Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka pokreće ministarstvo. To znači da pored dužnika i vjerovnika (koji su u pravilu predlagatelji) poseban zakon (ZŠ) određuje i ministarstvo kao ovlaštenu osobu za podnošenje prijedloga za otvaranje stečaja.

rang natjecanja

(u slučaju profesionalnih nogometnih klubova); 2) štete zbog raskida ugovora s igračima; 3) prekid dugogodišnjeg postojanja kluba s bogatom tradicijom i 4) za stečaj nikada nije kasno jer se može otvoriti i nakon preoblikovanja. Iako se, *prima facie*, razlozi čine vrlo uvjerljivi oni ipak nemaju svu potrebnu pravnu argumentaciju, nego služe u većini slučajeva za pokazivanje dnevnopolitičke supremacije. Naše stajalište ćemo pojasniti.

2. 2. Model stečaja

Kao prvo, Zakon o športu, a niti podzakonski akti (različiti pravilnici) kao pravna izvorišta nigdje izriječno ne određuju da bi stečaj nad klubom bio valjan razlog za automatsko prijelaz u niži rang natjecanja. Moguće je da takve stroge odredbe sadrže statuti te pravilnici pojedinih športskih saveza koji su pak podložni očekivano²¹ različitim tumačenjima²². Kao drugo, otvaranje stečajnog postupka nije razlog za raskid ugovora (niti ugovora o radu s radnicima²³ niti ugovora o profesionalnom igranju s igračima²⁴). Stečajni upravitelj kao novoimenovani zastupnik po zakonu stečajnog dužnika (prava svih tijela dužnika pravne osobe tada prestaju)²⁵ ima pravo na izbor, odnosno na zaštitu interesa kluba: može, ali i ne mora otkazati ugovore s radnicima, a jednako će tako postupiti i što se tiče ugovora s igračima bez obzira na vrijednosti ugovora. On će, a uz suglasnost stečajnog suca i stečajnih vjerovnika umjesto uprava određivati što je interes kluba pritom mu ne nanoseći štetu.²⁶ Kao treće, otvaranjem stečajnog postupka ne prestaje postojati pravna osoba (klub). Ured državne uprave brisat će udrugu iz registra na temelju pravomoćnog rješenja o zaključenju stečajnog postupka i tek tada udruga prestaje postojati (čl. 33. Zakona o udrugama), a gasi se, kao posljedica i dugogodišnja tradicija kluba. Kao četvrto, za otvaranje stečajnog postupka, pored ovakvih rješenja u Zakonu o športu doista nikad nije kasno jer se može provesti i nakon što se u cijelosti konzumiraju sve mogućnosti preoblikovanja.

²¹ Vidi pobliže KAČER, H: Uvod i osobe u športu, u: (UVOD U) ŠPORTSKO PRAVO, (gl.urednik: KAČER, H.), Inženjerski biro d.d., Zagreb, siječanj 2009., (dalje: KAČER, H), str. 6.

²² Naročito su sporne situacije kod profesionalnih klubova u nogometu. Podsjetimo da se Ivan Brleković, dopredsjednik HNS javno usprotivio mišljenju člnika HNK Hajduk kada je jasno rekao da bi se i nakon stečaja klub natjecao u prvoj ligi. (V. Nacional br. 644 od 17. ožujka 2008. tekst pod naslovom: "Vlasnici igrača srušili Jerkova". Jednako misli i Zorislav Srebrić, glavni tajnik HNS-a i član Povjerenstva za profesionalni šport pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa (V. Slobodna Dalmacija od 18. ožujka 2010. tekst pod naslovom: " Zakon o športu pisan je samo za Hajduk").

²³ V. čl. 120. SZ.

²⁴ Usporedi s čl. 110. SZ.

²⁵ V. čl. 89. SZ.

²⁶ Ugovori o profesionalnom igranju s igračima posebno su intrigantna tema. Iz Prospekta koji je izradio HNK Hajduk vidljivo je da vrijednosti navedenih ugovora „nisu procjenjivane, te se stoga ne nalaze u iskazanoj imovini udruge“ (str. 24.). Međutim, bez obzira što računovodstvena pravila formalno ne obvezuju iskazivanje navedenih ugovora u temeljnim financijskim izvješćima (bilanci, računu dobiti i gubitka te izvještaj o novčanom tijeku) smatramo da se prava i obveze iz ugovora moraju odvojeno objaviti. Izvanbiločno tj. u bilješkama radi potpune informacije vjerovnicima i potencijalnim ulagačima o stanju imovine i obveza kluba.

Međutim, otvaranje stečajnog postupka ne mora – što je i najvažnije - nužno značiti i likvidaciju športskog kluba tj. unovčenje svekolike imovine stečajnog dužnika i podjela stečajne mase vjerovnicima prema pravilima stečajnog prava. Naš stečajni zakon poznaje pojam stečajni plan koji omogućuje dogovor između stečajnog dužnika i stečajnih vjerovnika o nastavku obavljanja djelatnosti te znači značajno odstupanje od stereotipa o stečajnim postupcima.

3. STEČAJNI PLAN KAO TREĆI MODEL

3. 1. Uvod

U glavi VI. Stečajnog zakona vrlo detaljno je uređen institut stečajni plan, kao način na koji dužnik i nadalje može postojati bez likvidacije. U javnosti se plan ponekad naziva i „preustroj“ ili „reorganizacija“ ili „restrukturiranje“ i sl. Suština mu je uvijek ista: „urediti pravni položaj dužnika i njegov odnos prema vjerovnicima, a osobito radi održavanja njegove djelatnosti“.²⁷ Zbog toga i smatramo da bi se njegove odredbe mogle implementirati i u slučajevima obavljanja športske djelatnosti kao osnovne djelatnosti svakog športskog kluba.

Da bi se proveo bilo koji stečajni plan nužno je da se nad dužnikom otvori stečajni postupak pred jednim od trgovačkih sudova Republike Hrvatske. Daljnji bitni uvjet jest da se ročište za raspravljanje i glasovanje o planu ne smije održati prije ročišta za ispitivanje tražbina s tim da se ta dva ročišta mogu spojiti.²⁸

Otvaranje stečaja u svom sadržaju znači da je u dužnika utvrđen jedan od nespornih stečajnih razloga (nesposobnost za plaćanje²⁹ ili prezaduženost³⁰) dok je značaj ispitnog ročišta u tome da svaki stečajni vjerovnik koji misli da prema stečajnom dužniku ima tražbinu svoje pravo mora ostvariti isključivo podnošenjem prijave stečajnom upravitelju (čl. 96. SZ).³¹ O prijavi koja pravovremeno stigne upravitelju izjasnit će se javno stečajni upravitelj i svaki drugi stečajni vjerovnik. Tek kada se utvrdi tko je i u kolikom iznosu podnio prijavu potraživanja tijela postupka (stečajni sudac, stečajni upravitelj, skupština vjerovnika i odbor vjerovnika) moći će meritorno raspravljati i odlučivati o daljnjem tijeku stečajnog postupka. Moglo bi se kazati da je otvaranjem stečaja sudbina dužnika u rukama njegovih vjerovnika (oni su ekonomski vlasnici cjelokupnog postupka) koji bi, po

²⁷ Čl. 2. SZ („Ciljevi stečajnog postupka“).

²⁸ Čl. 232. SZ.

²⁹ U Hrvatskoj se često nesposobnost za plaćanje naziva i „nelikvidnost“, dok je u međunarodnoj stečajnom pravu jedini termin „insolventnost“. Nesposobnost za plaćanje postoji ako dužnik ima evidentirane nepodmirene obveze kod banke koja za njega obavlja poslove platnog prometa u razdoblju duljem od 60 dana (čl. 4. SZ-a).

³⁰ U terminologiji računovodstva „imovina“ je aktiva dok su „obveze“ pasiva. Prezaduženost postoji kada su obveze veće od imovine, odnosno ako je pasiva veća od aktive (u bilancama se iskazuje kao gubitak iznad visine kapitala).

³¹ Vjerovnik koji nije podnio prijavu nije stečajni vjerovnik i u postupku ne ostvaruje prava kao vjerovnik koji je podnio prijavu tražbine.

logici stvari trebali znati koji je njihov pravni interes.

3. 2. Sudska praksa

U vezi stečajnog plana jednako je tako važno znati da stečajni plan nakon otvaranja stečajnog postupka ima pravo podnijeti stečajnom sucu samo stečajni upravitelj dok dužnik (putem zastupnika po zakonu) može plan podnijeti zajedno s prijedlogom za otvaranje stečajnog postupka (prije otvaranja stečaja).³² Dokaz tome je vrlo interesantna stajalište Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske (dalje: VTS RH) iz rješenja br. XV Pž-2329/09-03 od 2. lipnja 2009. godine (dalje: Rješenje).

Iznijet ćemo najprije kronološki tijek bitnih događaja iz Rješenja:

1) rješenjem Trgovačkog suda u Splitu otvoren je stečajni postupak nad dužnikom NOGOMETNI KLUB Split u stečaju s danom 5. srpnja 2002.;

2) stečajni je upravitelj, kao jedina ovlaštena osoba stečajnom sucu i stečajnim vjerovnicima podnio stečajni plan. Nakon provedenog postupka prema pravilima SZ-a sudac je rješenjem br. St -56/01 od 8. rujna 2008. g. potvrdio plan;

3) na rješenje o potvrdi plana žalio se GRAD SPLIT ;

4) rješenjem VTS RH br. Pž-6206/08 od 10. veljače 2009. godine žalba GRADA SPLITA protiv tog rješenja odbačena je kao nedopuštena;

5) slijedom toga stečajni sudac donosi rješenje o zaključenju stečajnog postupka s danom 24. ožujka 2009. godine, a koje je rješenje postalo pravomoćno;

6) dana 23. ožujka 2009. godine GRAD SPLIT podnio je Trgovačkom sudu u Splitu i stečajnom upravitelju novi prijedlog stečajnog plana;

7) rješenjem br. St-56/01 od 25. ožujka 2009. godine sudac je odbacio novi stečajni plan podnešen od strane GRADA SPLIT kao izlučnog vjerovnika (smatra se vlasnikom stadiona Park mladeži u Splitu);

8) VTS RH je dana 2. lipnja 2009. godine donio Rješenje kojim je odbio žalbu GRADA SPLITA kao neosnovanu i potvrdio rješenje Trgovačkog suda u Splitu br. St-56/01 od 25. ožujka 2009. godine kao osnovano i zakonito jer nakon otvaranja stečaja stečajni plan ima pravo podnijeti samo stečajni upravitelj, a ne vjerovnici.

Glavne poruke navedenih sudskih odluka su:

1) nesporno je da je tijekom stečajnog postupka, a temeljem pozitivnih propisa iz stečajnog prava mogući postupak reorganizacije pravne osobe (športske udruge) putem stečajnog plana;

2) jedino je stečajni upravitelj kao zastupnik stečajnog dužnika ovlašten podnijeti sudu i stečajnim vjerovnicima stečajni plan;

³² Čl. 214. SZ.

3) prihvaćanjem od strane vjerovnika i potvrdom od strane stečajnog suca stvorene su sve pravne pretpostavke za okončanje stečajnog postupka i ponovno slobodno raspolaganje imovinom i obvezama;

4) VTS RH nije prihvatio niti jednu žalbu podnesenu od strane GRADA SPLITA na pojedine odluke prvostupanjskog suda zato jer GRAD SPLIT kao izlučni vjerovnik nije stečajni vjerovnik kojega se tiče plan i nije ovlašten samoinicijativno sudu podnositi svoj stečajni plan;

5) u ovom slučaju GRAD SPLIT je mogao od NOGOMETNOG KLUBA SPLIT u stečaju, kao posjednika stadiona Park mladeži u Splitu tražiti predaju nekretnine, odnosno „ vlasnik stvari koja se zatekla kod stečajnog dužnika može vlasničkom tužbom zahtijevati predaju stvari, kao da stečaj i nije otvoren“;³³

6) stečajni plan je mogući i dopušteni način izlaska i športskog kluba iz već pokrenutog stečajnog postupka.

Nakon zaključenja stečajnog postupka NOGOMETNI KLUB SPLIT je postao prvoligaš (član Prve hrvatske nogometne lihe) a započet će, prema najavama i postupak dobrovoljnog preoblikovanja na način da će se iz nogometnog kluba–udruge za natjecanje preoblikovati u š. d. d..

Stečajni plan kao pravni institut koji zaštićuje i dužnika (omogućuje mu nastavak poslovanja) i vjerovnike (sve poduzete radnje od strane dužnika trebale bi biti u njihovu korist) može biti ponekad i zloupotrebljen. Zloupotreba će uvijek postojati ako cilj plana nije sanacija dužnika i nastavljanje njegove djelatnosti. Zato je potrebno realno procijeniti imovine i obveze stečajnog dužnika sa kojom su upoznati sudionici stečajnog postupka i na temelju čega će oni donijeti odluku o nastavku stečajnog postupka kao likvidacijskog stečaja unovčenjem imovine i namirenjem vjerovnika ili sanacijskog stečaja prihvaćanjem stečajnog plana. Zloupotreba postoji i u slučaju ako se planom želi pogodovati samo jednoj osobi, a na štetu ostalih sudionika.³⁴

3. 3. Vrste mjera stečajnog plana

Čl. 213. SZ nudi pojedina rješenja (ne postoji *numerus clausus*) koja bi mogao sadržavati stečajni plan, a kojima se može odstupiti od zakonskih odredaba o unovčenju i raspodjeli stečajne mase³⁵. Stečajnim planom može se:

1) ostaviti stečajnom dužniku svu ili dio njegove imovine radi nastavljanja poslovanja dužnika;

2) prenijeti dio ili svu imovinu dužnika na jednu ili više već postojećih osoba ili osoba koje će tek biti osnovane uz isključenje primjene čl. 102. Zakona o

³³ Tako ERAKOVIĆ, A: Stečajni zakon s komentarom i primjerima, RRIF, Zagreb, 1997., str. 70..

³⁴ Usp. rješenje VTS RH br. VI Pž-5618/04-6 od 14. lipnja 2005. godine.

³⁵ Više o tome GARAŠIĆ, J: Sadržaj stečajnog plana, u: Novosti u stečajnom pravu s pročišćenim tekstom Stečajnog zakona (ur: DIKA, M.), Organizator, Zagreb, 2001., str. 229.-257..

obveznim odnosima (dalje: ZOO);³⁶

- 3) dužnika pripojiti drugoj osobi ili spojiti s jednom ili više osoba;
- 4) prodati svu ili dio imovine dužnika, sa ili bez razlučnih prava (u pravila založna prava drugih osoba na imovini stečajnog dužnika);
- 5) raspodjeliti svu ili dio imovine dužnika između vjerovnika;
- 6) odrediti način namirenja stečajnih vjerovnika;
- 7) namiriti ili izmijeniti razlučna prava (uz suglasnost s nositeljem razlučnog prava);
- 8) smanjiti ili odgoditi isplatu obveza dužnika;
- 9) obveze dužnika pretvoriti u kredit;
- 10) preuzeti jamstvo ili dati drugo osiguranje za ispunjenje obveza dužnika;
- 11) urediti odgovornost dužnika nakon završetka stečajnog postupka.

Hrvatsko stečajno pravo (u skladu sa vrlo sličnim ili sličnim pravilima koja su važeća u najrazvijenijim insolventijskim pravima u svijetu³⁷) nema ograničenja kako će se dogovoriti dužnik (športski klub) i vjerovnici u vezi reorganizacije. Naravno, pravni poslovi koji su zahvaćeni razlozima apsolutne ništetnosti (protivni Ustavu RH, javnom moralu i prisilnim propisima) ne mogu biti dio nikakvog plana.³⁸

4. ZAKON O ŠPORTU I USTAV REPUBLIKE HRVATSKE

Ustav Republike Hrvatske³⁹ (dalje: Ustav) u čl. 68. izričito govori o dužnosti države da potiče i pomaže skrb o tjelesnoj kulturi i športu dok u čl. 134. govori o poslovima jedinica lokalne samouprave među koje spadaju tjelesna kultura i šport.⁴⁰ Time je jasno uređeno da šport predstavlja značajnu vrijednost za društvenu zajednicu.

Najveća pravna snaga ustava ogleda se u tome što svi ostali opći pravni akti, počevši od zakona, moraju biti suglasni s ustavom.⁴¹ Slijedom toga, postavlja se pitanje jesu li sve odredbe ZŠ suglasne s Ustavom, odnosno jesu li pojedini članci toga zakona narušili temeljne odredbe i ustavna načela najvišeg općeg pravnog akta.

³⁶ Narodne novine br. 35/05 i 41/08..

³⁷ V. EHLERS, E: Corporate Rescue: The German Insolvenzplan and the U.S. Chapter 11 Proceedings-European Insolvencies: Selected Issues of EC Regulation 1346/2000, TILBURG UNIVERSITY ISSN 1572-4042 DP 2006-10, Liege (Belgija), 2006., str. 1.-52..

³⁸ Čl. 322. ZOO.

³⁹ Narodne novine br. 41/02 – pročišćeni tekst.

⁴⁰ Usp. CRNIĆ, J. – IVANČIĆ-KAČER, B: Ustav i šport, u: (UVOD U) ŠPORTSKO PRAVO (gl. urednik: KAČER, H.), Inženjerski biro d.d., Zagreb, siječanj 2009., str. 38..

⁴¹ Tako BAČIĆ, A: Ustavno pravo Republike Hrvatske *Praktikum*, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2006., str. 413..

U uvodu rada napisali smo da je zakonodavac športskim klubovima dao povlašteni položaj u odnosu na druge pravne osobe. Istaknuli smo odstupanja od općih pravila SZ-a (čl. 41. ZŠ), zatim posebna prava na odgodu plaćanja dospjelih javnih davanja (čl. 94. ZŠ), a naveli smo i radnje Republike Hrvatske⁴² i Grada Splita⁴³ u slučaju obveznog preoblikovanja HNK Hajduk iz športske udruge u š.d.d..

Prema čl. 38. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske⁴⁴ (dalje: Ustavni zakon) svaka fizička i pravna osoba ima pravo predložiti pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s ustavom i ocjenu suglasnosti drugih propisa s ustavom i zakonom. Ustavni sud RH može i sam pokrenuti postupak za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i ocjenu suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom.⁴⁵ Nije potrebno da predlagatelj ima bilo kakav pravni interes.⁴⁶

Dakle, svatko može Ustavnom sudu RH uputiti prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti Zakona o športu s Ustavom navodeći primjerice kršenje ustavnog načela jednakosti (članak 14. Ustava) te neopravdano pogodovanje športskim klubovima organiziranim u š.d.d. čime se krši ustavno načelo osiguranja jednakog pravnog položaja na tržištu svim poduzetnicima (članak 49. stavak 2. Ustava). Ustavni sud može ukinuti zakon ili pojedine njegove odredbe, a može i poništiti propis ili pojedine njegove odredbe (čl. 55. Ustavnog zakona). Moguće je naravno i da se ne prihvati prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom ZŠ ili njegovim pojedinim odredbama.

5. ZAKLJUČAK

Nesporno je da je šport „daleko najprepoznatljiviji hrvatski proizvod“⁴⁷ i da mu zbog toga treba dati posebno društveno značenje (što je zakonodavac i učinio). Nije, jednako tako sporno da su športski klubovi okosnice razvoja športa. Sporno je, međutim, stanje u većini klubova koje je često izvan pravila o urednom i savjesnom poslovanju. Zakon o športu pokušao je riješiti evidentne probleme kogentnom normom o preoblikovanju športskog kluba-udruge za natjecanje u športsko dioničko društvo dajući klubovima značajne „koncesije“ od Republike Hrvatske i jedinica lokalne samouprave, a što može biti i razlog za pokretanje

⁴² U Slobodnoj Dalmaciji od 18. 12. 2009. godine objavljen je tekst pod naslovom: Klarić, Nosić i Bajrović: „Nismo trošili, a borili smo se za titulu!“ Zanimljivo je da se u postupku preoblikovanja utvrđena „zastara za 200 milijuna kuna duga Hajduka prema državi, a ostatak od oko 140 milijuna sada je pretvoren u dionice“.

⁴³ V. bilješku br. 9.

⁴⁴ Narodne novine br. 49/01. – pročišćeni tekst.

⁴⁵ Upravo na temelju čl. 38. st. 2. Ustavnog zakona Ustavni je sud postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom čl. 20. st. 1. Zakona o obrtu (Narodne novine br. 77/93, 90/96, 64/01, 71/01-ispravak, 49/03-pročišćeni tekst, 68/07. i 79/07.-ispravak) - (ustavnosudski predmet broj: U-I-2771/2008).

⁴⁶ V. CRNIĆ, J: Ustav Republike Hrvatske: iskustva i perspektive, Politička misao, Vol XXXVIII, 2001., br. 4. str. 126.-145..

⁴⁷ V. KAČER, H: op. cit. Str. 4.-5..

postupka za ocjenu ustavnosti pred Ustavnim sudom (zakona ili pojedinih njegovih odredbi s Ustavom).

Zasad je jedino HNK Hajduk iz Splita uspio provesti postupak do kraja upisom u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu. Iz rada je vidljivo da je to dijelom uspio uz veliku pomoć Republike Hrvatske i Grada Splita, a na teret poreznih obveznika.

Nadalje, neopravdano se u javnosti širi strah oko eventualnog otvaranja stečajnog postupka nad klubom. Stečaj ne mora nužno značiti i likvidaciju, nego može biti novi početak putem stečajnog plana (sanacijskog plana). Stečajni zakon gotovo ne postavlja ograničenja oko načina kako će se stečajni dužnik i stečajni vjerovnici dogovoriti u vezi daljnjeg poslovanja. Jedino je bitno da ne postoji zloupotreba u korist pojedinaca, a na štetu drugih vjerovnika te da svaki stečajni postupak mora biti proveden radi sanacije i nastavka rada stečajnog dužnika. NOGOMETNI KLUB Split iz Splita je u tijeku stečajnog postupka pronašao svoj *modus vivendi* i sada je član Prve hrvatske nogometne lige.

Korisno je navesti i da zastupnici po zakonu klubova (do otvaranja stečajnog postupka) mogu zajedno s prijedlogom za otvaranje stečaja trgovačkom sudu podnijeti i stečajni plan (čl. 214. SZ). To pravo nitko do sada nije niti pokušao ostvariti. Nakon otvaranja stečaja pravo na podnošenje plana isključivo je dopušteno stečajnom upravitelju.

BANKRUPTCY PLAN AS A THIRD MODEL FOR SPORT CLUBS

Bankruptcy doesn't necessarily mean a liquidation of the sport club, though bankruptcy plan (restructuring plan) it can also mean a new start. The bankruptcy law doesn't set any restriction on how pursuit of activities will be arranged between bankruptcy debtors and creditors in bankruptcy. Abuse of right is forbidden. It may be useful to indicate that legal representatives of the debtors can submit a bankruptcy plan together with petition to open a bankruptcy proceeding to the commercial court till opening of the bankruptcy proceeding. In case bankruptcy is opened submission of the plan the exclusive right of a trustee in bankruptcy.

Key words: *bankruptcy, sport clubs, new model*

LITERATURA:

1. BAČIĆ, A: Ustavno pravo Republike Hrvatske Praktikum, Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2006., str. 413.
2. CRNIĆ, J: Ustav Republike Hrvatske: iskustva i perspektive, Politička misao, Vol XXXVIII, 2001, br. 4., str. 126.-145.
3. CRNIĆ, J – IVANČIĆ-KAČER, B: Ustav i šport, u: (UVOD U) ŠPORTSKO PRAVO (gl. urednik: KAČER, H.), Inženjerski biro d.d. Zagreb, Zagreb, siječanj 2009., str. 38.
4. ERAKOVIĆ, A: Stečajni zakon s komentarom i primjerima, RRIF, Zagreb, 1997., str. 70.
5. EHLERS, E: Corporate Rescue: The German Insolvenzplan and the U. S. Chapter 11 Proceedings – European Insolvencies: Selected issues of EC Regulation 1346/2000, TILBURG UNIVERSITY ISSN 1572-4042 DP 2006, Liege (Belgija), 2006., str. 1-52.
6. GARAŠIĆ, J: Sadržaj stečajnog plana, u: Novosti u stečajnom pravu s pročišćenim tekstom Stečajnog zakona (ur: DIKA, M.), Organizator, 2001., str. 229.-257.
7. IVKOŠIĆ, M: Pravni modeli provođenja postupka obveznog preoblikovanja športskog kluba – udruge u športsko dioničko društvo, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 59, (1) 125-150 (2009.), Zagreb, str. 145.
8. KAČER, H: Uvod i osobe u športu, u: (UVOD U) ŠPORTSKO PRAVO, (gl. urednik: Kačer, H.), Inženjerski biro d.d. Zagreb, Zagreb, siječanj 2009., str. 4.-5.
9. PETROVIĆ, S: Trgovačka društva u športu – športsko dioničko društvo, u: (UVOD U) ŠPORTSKO PRAVO, (gl. urednik: KAČER, H.), Inženjerski biro d.d. Zagreb, Zagreb, siječanj 2009., str. 101.